

еколого-захисних функцій: автореф. дис. канд. с-г. наук : 06.03.03. / Сергій Володимирович Івашинюта. – Харків. – 2007. – 22 с.

7. Концепція комплексного озеленення м. Тернополя // Тернопільська міська рада. – 31 жовтня 2013 року. - № 6/38/11 – 29 с.

8. Кучерявий В. Урбоекологія / В. Кучерявий – Львів: Світ, 1999. – 360 с.

9. Позняк І. Фітомеліораційна роль комплексної зеленої зони урбоекосистеми м. Тернополя / Ірина Позняк // Наук. записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Географія. – Тернопіль : СМП «Тайп». – 2015. – № 2 (випуск 39). – С. 193-199.

10. Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів» // Голос України. – 25 грудня 1999 року. - № 143. С. 17-19.

11. Собечко О. Зелена зона міста Львова та її екологічний стан // Вісник Львівського університету. Серія географічна. – 2009. – Випуск 37. – С. 215-224.

12. Стольберг Ф. Екологія города: Учеб. / Ф. Стольберг – К.: Либра, 2000. – 464 с.

13. Царик Л. Локальна екомережа як природоохоронна система міста Тернополя // Любомир Царик, Петро Царик / Стратегія сучасного міста // Матер. Всеукраїнської наук. - практ. Конференції – Сімферополь, Крим Ін. – т. бізнесу УЕУ. – 2012. – С. 138-143.

14. Царик Л. До проблем озеленення і паркових комплексів у функціонуванні урбоекосистеми Тернополя / Любомир Царик, Ірина Позняк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія. – Тернопіль : СМП «Тайп». – 2016. – № 1 (випуск 40). – С. 263-270.

Summary:

Ihor Kuyzk ON THE PROBLEM OF SUSTAINABLE FUNCTIONING OF THE COMPREHENSIVE GREEN AREA OF THE CITY TERNOPIL

We consider the problem balanced development in terms of persistent nature. Informed that sustained development of urban areas is possible if the development of non-traditional forms of nature: recreational, environmental protection. We consider the priorities and criteria of landscape and ecological optimization of the territory. On materials Ternopil analyzed the role and structure of green spaces, green areas of the city in maintaining the dynamic equilibrium urbosotsioekosystems. The calculation of the size and boundaries of the Green Zone complex Ternopil, the degree of fullness of Forestry and aesthetic communities.

Key words: sustainable development, a comprehensive green area of the city, urban ecosystem, lands, land fund, optimization of greenery.

НАСЛІДКИ ВПЛИВУ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ НА НАСЕЛЕННЯ ШУМСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛІСТІ

В.Р. Мельничук, М.М. Штурма

Шумський ліцей Шумського району Тернопільської області
47110, Україна, Тернопільська область, Шумський район, м. Шумськ, вул. Шувченка 8,
shumskiylyucey@ukr.net

Вже минуло 30 років від того часу, коли страшна біда прийшла в Україну, накривши її чорним крилом. Унаслідок чорнобильського вибуху в Україні було радіаційно забруднено більше 2300 населених пунктів, розташованих на території 12 областей. Чорнобильська катастрофа порушила нормальну життєдіяльність і виробництво в багатьох регіонах, завдано збитки сільськогосподарським і промисловим об'єктам, постраждали лісові масиви. Але ніякими фінансовими розрахунками не виміряти людське горе, пов'язане зі смертю чи втратою здоров'я ліквідаторів аварії, із хворобами дітей, із жахом зубних наслідків катастрофи. Не оминуло це страшне лихо і околиць Шумська.

Ключові слова: Чорнобильська катастрофа, ліквідатори, постраждалі, захворювання, екологічне виховання.

Постановка проблеми. Екологічне виховання молоді – важлива складова загальної освіти й надзвичайно важливий чинник розвитку гуманістичного суспільства. В рамках еколого – краєзнавчого проекту «Твій рідний край» вчителем географії Мельничуком В. Р. було організовано пошукове дослідження з метою вивчення наслідків впливу Чорнобильської катастрофи на населення

Шумського району. Ученицею Шумського ліцею було зібрано дані щодо постраждалих на території Шумського району, встановлено перелік хвороб від яких вони потерпають.

Формулювання цілей статті. Проблема радіації стоїть перед людством, мабуть, з того самого часу, як виникло саме людство, і чим далі, тим вона стає серйознішою.

На сьогоднішній день в Україні проблема радіації – одна з найважливіших і найактуальніших серед проблем. Тому перед нами постали наступні завдання:

- сприяти поширенню знань про радіацію;
- розвивати інформаційно-технологічні компетентності в учнів;
- розробити рекомендації щодо уникнення впливу радіації на людей;
- провести дослідження впливу радіації на населення Шумського району.

Напрямки роботи:

1. Науково-дослідницька робота
2. Агітаційно-просвітницька діяльність
3. Інформаційно-комунікаційна діяльність
4. Виховна робота
5. Проектування та моделювання

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Комплексних досліджень щодо постраждалих на території Шумського району не проводилося. Окремі дані зустрічаються на сайті відділу статистики Тернопільської області [4], [5] у статтях, [6], [7].

Виклад основного матеріалу. На обліку в Шумській лікарні нараховується 78 дорослих людей, які постраждали внаслідок вибуху. З них: інваліди I групи – 13 людей, ліквідаторів – 49, дітей чорнобильців – 48, з них від 0 до 15 років – 29 дітей, від 14 до 18 – 19 дітей.

Чорнобиль – не лише забруднена територія і покинуті домівки. Не лише втрачені життя багатьох ліквідаторів катастрофи. Це захворювання – ті діагнози, з якими нам або нашим знайомим тепер доводиться жити. Проблеми зі щитоподібною залозою, пухлини, хвороби крові. Деякі з цих недуг не є фатальними – але вони так чи інакше впливають на якість життя. Минув 31 рік, і лікарі говорять про віддалені наслідки тієї катастрофи, підбивають підсумки.

Про те, як вплинув Чорнобиль на здоров'я наших земляків, нам розповів один з ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС Вайдич Федір Іванович.

Згідно даних відділу статистики кількість постраждалих на 2016 рік становить 134 (рис.1)

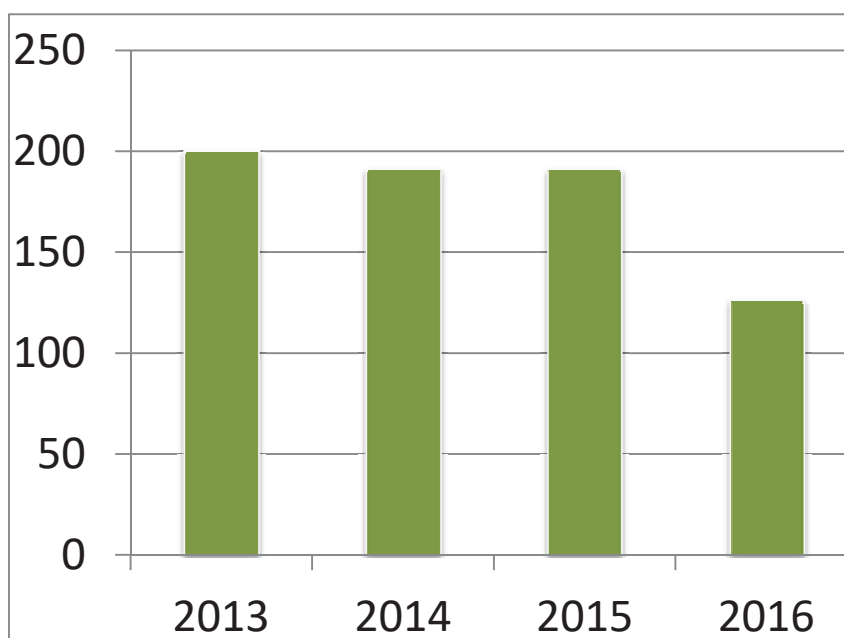


Рис. 1. Кількості загиблих від аварії на ЧАЕС за останні роки

Відразу після аварії радіація вплинула перш за все на кров. Найбільше постраждали ліквідатори і населення, яке проживало в межах 30-кілометрової зони. Підвищена доза радіації викликає променеву хворобу різних ступенів тяжкості. Легкий ступінь наставав десь через 21 день. При цьому показники лімфоцитів, лейкоцитів, тромбоцитів падають до нуля. У такої людини немає імунітету.

Нині ми живемо в період віддалених наслідків. Опромінення викликало збільшення онкозахворювань. Першими серед них є лейкози – вони викликають загибель людей у середньому через 10 років від моменту опромінення, це значно раніше, ніж інші види ракових захворювань. Окрім хвороб крові, у ліквідаторів частішали й такі діагнози, як рак шлунка, товстого кишечника, прямої кишки та легенів. У 80% ліквідаторів відзначається лейкопенія – підвищення рівня лейкоцитів. Є підвищення рівня еритроцитів, лімфоцитів – дуже велике відхилення від норми. Як правило, такі відхилення у формулі крові свідчать про певні захворювання – як реакція на них. Тому ці постраждалі особи потребують регулярного обстеження – щоби дивитися, чи це просто віддалена реакція на колишнє опромінення, чи прояви якоїсь онкопатології.

Особливої уваги сьогодні потребує здоров'я дітей та підлітків, народжених від постраждалих осіб — учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та евакуйованих. За даними лікарів, частка здорових неповнолітніх з кожним роком зменшується (в останні роки — більш-менш стабілізувалася). До того ж, збільшується кількість осіб з хронічними захворюваннями: в основному, це хвороби органів травлення, нервової системи, органів кровообігу.

За останні п'ять років в Україні спостерігається ріст показника захворюваності дітей за рахунок хвороб органів дихання. Загалом, протягом 30 років відмічалось зростання рівня захворюваності органів травлення, нервової та ендокринної систем, крові та кровотворних органів у 2—2,5 рази.

Хвороби, які виявлені в постраждалих: серцево-судинні, зокрема ішемічна хвороба серця, гіпертонія, аритмія, тромбоз; органи травлення, такі як гастрит, гепатит, виразка; та органів дихання (пневмонія, патогенез) (рис.2).

Населення Шумщини яке постраждало від аварії ЧАЕС поділяється на три категорії (рис.3).

До 1-ої входять переважно оператори 4-го енергоблоку ЧАЕС, черговий та допоміжний персонал турбінного цеху, пожежники, які у перші хвилини аварії зазнали рівномірного гама- та бета-опромінення в діапазоні доз від 1 до 16 Гр, що спричиняє променеви хворобу – 13 людей, які стоять на обліку в управлінні соціального захисту населення Шумського району.

До 2 – ої входять ті, які отримали дозу випромінювання у діапазоні від 0,05 до 1 Гр. Серед них: 44 ліквідатори, 5 потерпілих.

До 3 – ої категорії входять учасники ліквідації наслідків аварії, які зазнали пролонгованого впливу малих рівнів радіації під час вахтового режиму роботи. Серед них 5 ліквідаторів, 8 потерпілих, 3 вдови, 48 дітей чорнобильців.

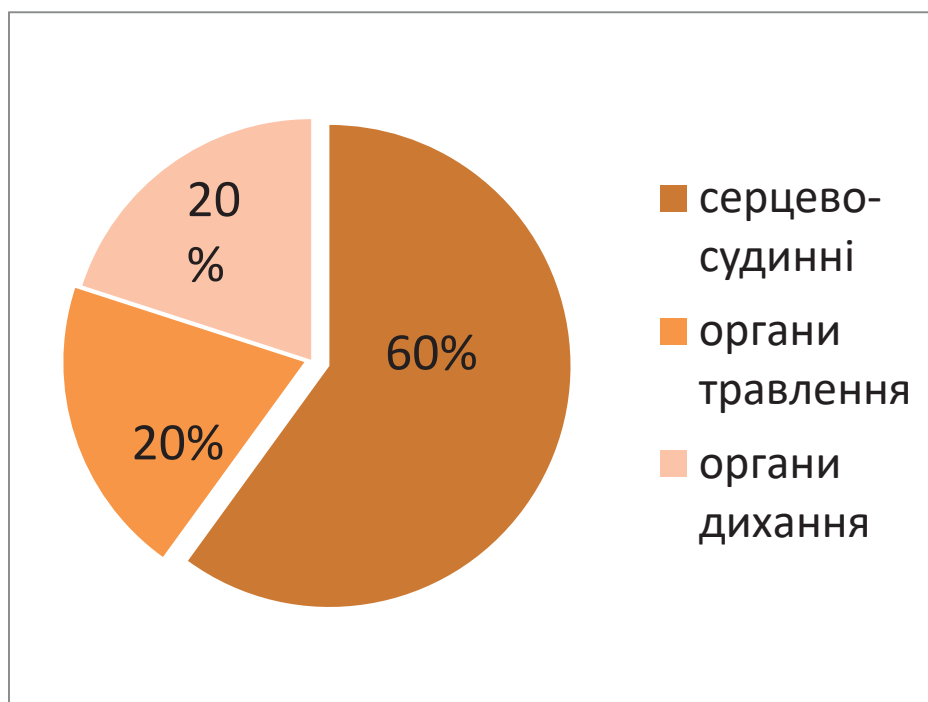


Рис. 2. Найпоширеніші хвороб постраждалих від аварії на ЧАЕС

Населення Шумщини, що постраждало від аварії на ЧАЕС отримує певні пільги гарантовані державою (дані за 2016 рік).

Особам, віднесеним до 1 категорії, надаються такі гарантовані державою компенсації та пільги:

безкоштовне придбання ліків; першочергове щорічне безкоштовне надання санаторно-курортних путівок; щорічне медичне обслуговування, лікування в спеціалізованих стаціонарах; позачергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов;

Особам, віднесеним до 2 категорії, надаються такі гарантовані державою компенсації та пільги: першочергове щорічне безкоштовне надання санаторно-курортних путівок чи путівок на відпочинок або одержання за їх бажанням грошової компенсації в розмірі середньої вартості путівки в Україні, забезпечення продуктами харчування за фізіологічними нормами.

Особам, віднесеним до 3 категорії, надаються такі гарантовані державою компенсації та пільги: пріоритетне забезпечення промисловими товарами тривалого користування, перелік і порядок продажу яких визначається Кабінетом Міністрів України, взяття на квартирний облік громадян, які проживають у комунальних квартирах, незалежно від розміру жилої площі.

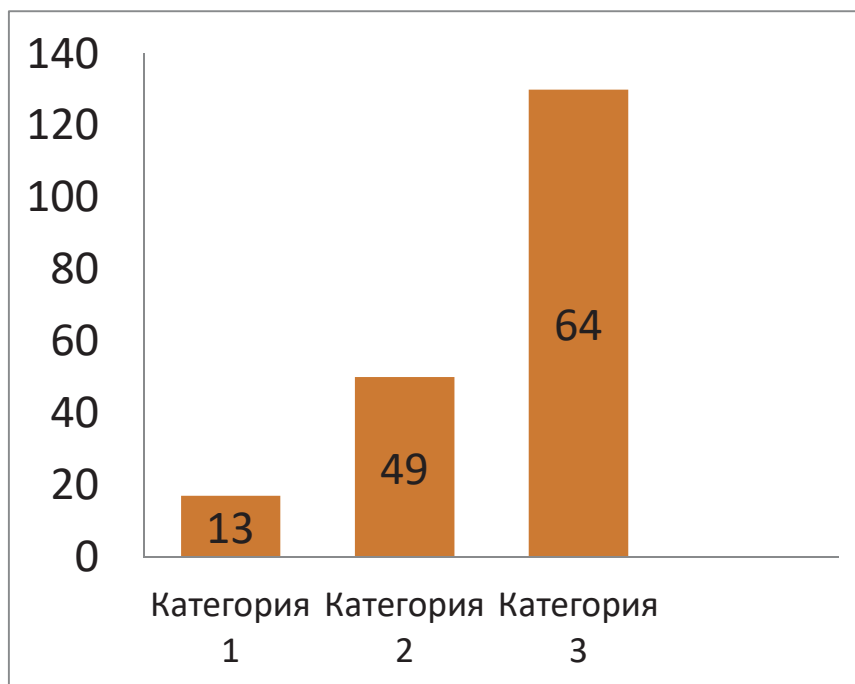


Рис. 3. Кількості постраждалих за категоріями

Висновки та рекомендації щодо зменшення наслідків впливу Чорнобильської катастрофи на населення Шумського району:

1. Робити вологе прибирання
2. Вживати продукти, що містять в собі йод: морепродукти, йодована сіль, морська капуста
3. Побільше бувати на свіжому повітрі
4. Дотримуватись режиму праці і відпочинку
5. Регулярно проходити профілактичні огляди
6. Періодично проходити курси санітарно-курортного оздоровлення
7. Відмовитись від шкідливих звичок
8. Дотримуватись правил збалансованого харчування
9. Дотримуватись правил особистої гігієни.

Література:

1. Географічна енциклопедія України. – т.ІІІ. Шумський район -. — К.: 1993. — 480 с.
2. «Географія Тернопільської області» - т. ІІ. Населення. Господарство. – 342 с.
3. Спогади ліквідатора аварії Вайдича Ф.І.
4. Статистичний збірник «Населення Тернопільської області за 2016 рік»
5. <http://www.te.ukrstat.gov.ua>
6. Чорнобиль – це спільні трагедія і біль//Соціальний захист. – 2010. - № 4. – с. 18.
7. Чорнобильські питання в центрі уваги//Соціальний захист. – 2010. - №10. – с. 29.